

Flora- en faunaonderzoek Nijverdalseweg 40 Mariënheem

In opdracht van:

Grondslag
Oevers 16
8331 VC STEENWIJK
Contactpersoon: Petra Franken

Onderzoek en rapportage:

Modderman
Flora & Fauna

Kleine Molenstraat 1^a
9711 CZ GRONINGEN
Contactpersoon: Roel Modderman

Juni/juli 2010

Inhoudsopgave

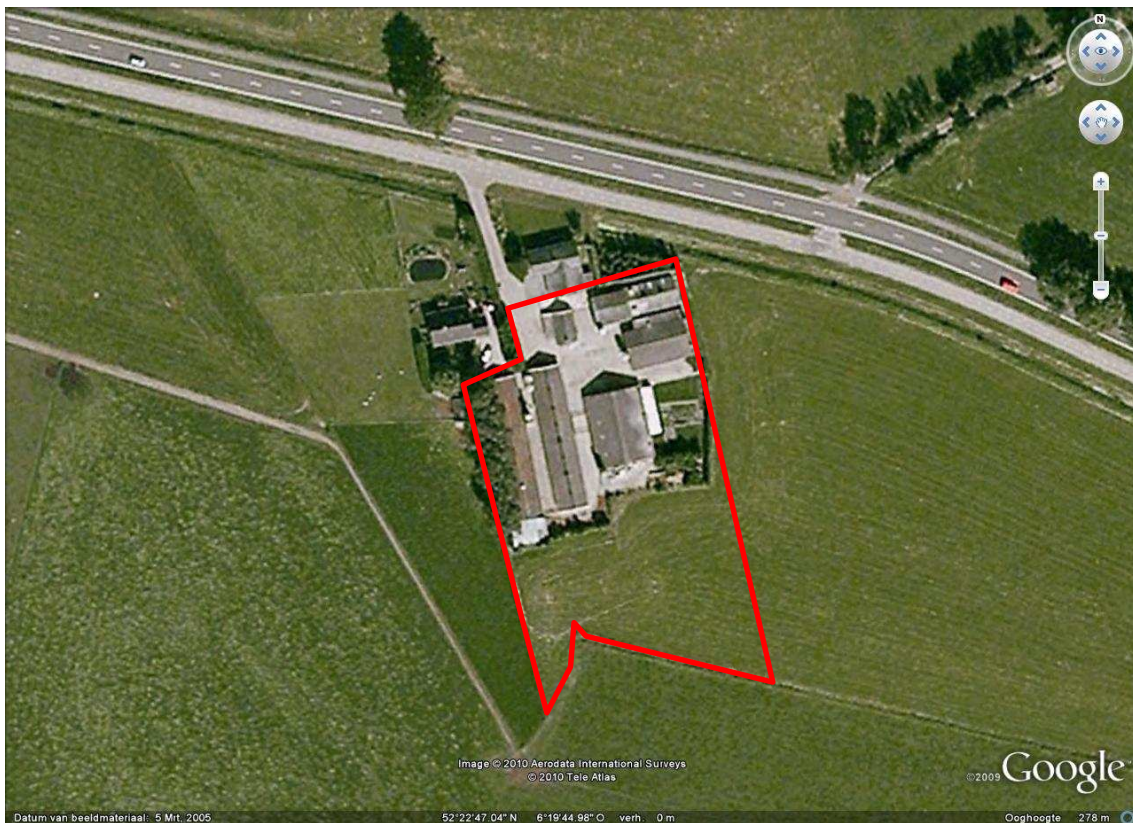
1 Inleiding	3
2 Wettelijk kader	4
2.1 De Flora- en faunawet	4
2.2 Rode Lijsten	6
2.3 Gebiedsbescherming	6
3 Beschrijving plangebied en plannen	7
4 Methode	8
5 Resultaten	9
5.1 Vaatplanten	9
5.2 Zoogdieren	9
5.3 Vogels	10
5.4 Amfibieën en reptielen	11
5.5 Vissen	12
5.6 Dagvlinders	12
5.7 Libellen	13
5.8 Overige ongewervelden	13
5.9 Habitat- en Vogelrichtlijngebieden	13
5.10 Ecologische hoofdstructuur	13
6 Conclusies	14
6.1 Niet-beschermden soorten	14
6.2 Beschermden soorten	14
7 Bronnen	15
8 Bijlagen	16
8.1 Gegevens Natuurloket	16

1 Inleiding

Grondslag BV te Steenwijk heeft Modderman Flora en Fauna opdracht gegeven om een quickscan in het kader van de Flora- en faunawet uit te voeren aan de Nijverdalseweg 40 te Mariënheem. Het plangebied bestaat uit een voormalige varkensmesterij, een gesloten bedrijf, waar varkens gefokt en afgemest werden. Hier zullen de schuren en stallen worden gesloopt. In het kader van de Rood voor Rood Regeling vindt vervolgens woningbouw plaats op het zuiden van het perceel. Dit deel van het perceel is momenteel in agrarisch gebruik. De planologische procedure (wijziging van het bestemmingsplan) vereist een onderzoek naar de natuurwaarden. In het kader van de Flora- en faunawet is het noodzakelijk te onderzoeken welke beschermde soorten flora en fauna er voorkomen en of er schade aan deze soorten zal worden toegebracht. Ook wordt onderzocht of er beschermde natuurgebieden in de omgeving van de plangebieden liggen en of die negatieve effecten van de ingreep ondervinden. De locatie van het plangebied wordt aangegeven in figuur 1.

Voor de quickscan is het terrein op 29 juni 2010 bezocht en zijn er bestaande gegevens verzameld. De resultaten en conclusies hiervan worden in dit rapport besproken.

Figuur 1. Luchtfoto van de omgeving van de Nijverdalseweg 40 met rood omlijnd het plangebied (bron: Google Earth).

2 Wettelijk kader

2.1 De Flora- en faunawet

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is bepaald dat een ieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen, die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna heeft, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Dit is de zogenoemde zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet), die voor alle planten- en diersoorten geldt.

Verbodsbeperingen

De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbeperingen ten aanzien van beschermde soorten. De verbodsbeperingen die samenhangen met ruimtelijke projecten, plannen en ingrepen zijn opgenomen in artikel 8 (betreffende planten op hun groeiplaats) en 9 tot en met 12 (betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving): zie onderstaand kader.

Algemene verbodsbeperingen betreffende beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12

Artikel 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11 Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Beschermde soorten

Bij algemene maatregel van bestuur heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een aantal inheemse **plantensoorten** als beschermd aangewezen. Dit zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of daartoe gevaar lopen. Ook zijn soorten aangewezen, die niet noodzakelijkerwijs in

hun voortbestaan worden bedreigd of daartoe gevaar lopen, maar ter bescherming waarvan maatregelen noodzakelijk zijn ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende **diersoorten** zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- a. alle van nature in Nederland voorkomende soorten **zoogdieren**, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis. De verboden genoemd in artikel 9 tot en met 11 van de Flora- en faunawet gelden niet voor de mol in zijn gehele leefomgeving en niet voor de huisspitsmuis, bosmuis en veldmuis, indien zij voorkomen in of op gebouwen of erven;
- b. alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten **vogels** met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- c. alle van nature in Nederland voorkomende soorten **amfibieën en reptielen**;
- d. alle van nature in Nederland voorkomende soorten **vissen**, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.

Voorts kunnen diersoorten, die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of daartoe het gevaar lopen, bij algemene maatregel van bestuur als beschermd worden aangewezen. Dit betreft met name een aantal insectensoorten, waaronder enkele soorten dagvlinders en libellen. De lijst van beschermde planten- en diersoorten is te raadplegen op de website van het ministerie van LNV (www.minlnv.nl). De soorten zijn ingedeeld in tabellen met oplopende beschermingsniveaus, met diverse mogelijkheden tot vrijstelling of ontheffing van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet.

Tabel 1. De tabellen met oplopende beschermingsniveaus, zoals vastgesteld in de AmvB artikel 75

Tabel 1	Tabel 2	Tabel 3
Voor soorten in tabel 1 geldt een vrijstelling van de artikelen 8 t/m 12, indien ze worden verstoord of bedreigd door ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld woningbouw of natuurontwikkeling.	Er geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen voor soorten die genoemd worden in tabel 2 en voor vogels, mits er gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode . Is er geen gedragscode, dan moet er ontheffing worden aangevraagd. De aanvraag wordt getoetst aan het criterium: de activiteit doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort ('lichte toets'). Voor alle vogelsoorten wordt getoetst aan de onder tabel 3 genoemde criteria ('uitgebreide toets').	Voor soorten in tabel 3 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling. Er is een ontheffing mogelijk voor de artikelen 8, 9, 11 en 12. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan de volgende criteria: er is sprake van een bij wet genoemd belang én er is geen alternatief én de activiteit doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort ('uitgebreide toets').

Ontheffing en vrijstellingen

De Flora- en faunawet biedt in artikel 75 de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen voor overtreding van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 18. Ontheffingen worden uitsluitend verleend door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV), als aan bepaalde voorwaarden van zorgvuldigheid is voldaan. Zo mag door de overtreding van het verbod geen gevaar bestaan voor de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort in het

betrokken gebied. In een Algemene Maatregel van Bestuur is bepaald onder welke voorwaarden vrijstellingen gelden of ontheffingen worden verleend (AmvB artikel 75, het *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*). Hiervoor zijn de beschermde planten- en diersoorten ondergebracht in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus (zie tabel 1). Tabel 1 noemt de algemene soorten, waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. In tabel 3 vallen alle soorten die genoemd worden in Bijlage 1 bij de AMvB (schaarse en zeldzame soorten in Nederland) of in Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn (soorten van communautair belang die strikte bescherming behoeven). Tabel 2 bestaat uit de overige beschermde soorten. Hiervoor is een vrijstelling geregeld, mits er volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt. Alle inheemse vogelsoorten vallen onder tabel 3, hoewel er voor deze soortgroep een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen, als deze plaatsvinden volgens een gedragscode.

2.2 Rode Lijsten

Naast beschermde soorten moet aandacht worden gegeven aan het voorkomen van rode lijstsoorten. De Minister van LNV heeft Rode Lijsten vastgesteld van met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende planten- of diersoorten die in ons land van nature voorkomen. Soorten van de Rode Lijst met de aanduiding 'bedreigd' of 'ernstig bedreigd' worden door de Minister van LNV meegewogen in een eventuele ontheffingsbeschikking. Strikt genomen hebben deze soorten geen beschermde status in de Flora- en faunawet.

2.3 Gebiedsbescherming

Het Europese netwerk Natura 2000 bestaat uit natuurgebieden, die beschermd worden in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De Vogelrichtlijn beschermt natuurgebieden, die van belang zijn voor vogelsoorten uit bijlage I van deze richtlijn en voor trekvogels op de Nederlandse Rode Lijst. De Habitatrichtlijn beschermt natuurgebieden, die van belang zijn voor habitattypen uit bijlage I en voor planten- en diersoorten uit bijlage II van deze richtlijn. In Nederland zijn 162 Natura 2000-gebieden. Enkele van deze gebieden zijn inmiddels definitief aangewezen, in de loop van 2010 worden de definitieve aanwijzingsbesluiten van de overige gebieden verwacht.

Samen met de Beschermde Natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten vallen de Natura 2000-gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Bij projecten in de ruimtelijke ordening mogen deze gebieden geen negatieve effecten ondervinden. Ook uitvoering van plannen buiten deze gebieden mag geen negatieve invloeden (externe effecten) hebben. Als er negatieve effecten zijn, is de activiteit of ingreep vergunningplichtig en mag alleen plaatsvinden als het gaat om dwingende redenen van zwaarwegend maatschappelijk belang. In dat geval moet worden aangetoond dat er geen redelijk alternatief bestaat en dat alle schade wordt gecompenseerd.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een landelijk netwerk van beschermde gebieden. Dit bestaat uit bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden, robuuste verbindingen, landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden) en grote wateren. De EHS wordt door de provincies uitgewerkt tot de Provinciale Ecologische hoofdstructuur (PEHS). De gemeenten leggen de bescherming van de EHS met nauwkeurige richtlijnen en maatregelen in hun bestemmingsplannen vast. Het toetsingskader dat bij ruimtelijke ontwikkeling voor bescherming van de EHS wordt gebruikt, komt in grote lijnen overeen met dat van de Natuurbeschermingswet 1998.

3 Beschrijving plangebied en plannen

Plangebied

Het plangebied ligt ten oosten van Mariënheem aan de zuidzijde van de Nijverdalseweg. Op het perceel staat een voormalig varkensbedrijf met zes varkenstallen, die gedeeltelijk ook als opslagschuur dienstdoen. Alle stallen zijn leeg: de laatste varkens zijn twee jaar geleden afgevoerd, waarna ook het ijzerwerk (hekken etc.) is weggehaald. Ten noorden van de stallen staat een woonhuis. Het terrein is voor een groot gedeelte bestraat. Het zuidelijk gedeelte van het perceel bestaat uit weiland. Het plangebied wordt aan alle kanten door weiland omgeven, ook ten noorden van de Nijverdalseweg. Op het perceel ten westen van het plangebied staat een woonhuis op ruim tien meter van het woonhuis in het plangebied. Tussen dit perceel en de westelijke stal in het plangebied loopt een korte boomsingel van ruwe berk en gewone vlier. Rondom een groot deel van het plangebied loopt een heg van laurierkers en gewone vlier. Langs de zuidzijde van de Nijverdalseweg loopt een watervoerende sloot. Op ruim 100 meter ten zuiden van het plangebied loopt een spoorlijn, waarlangs bosschages en sloten aanwezig zijn.

Plannen

De stallen zullen worden gesloopt. Op het weiland aan de zuidkant van het perceel zal een woning worden gebouwd. In plaats van de huidige bestrating zal er veel nieuwe beplanting worden gerealiseerd.

Figuur 2. te slopen oude stal

4 Methode

Er is bij het Natuurloket (www.natuurloket.nl) nagegaan of er bestaande gegevens aanwezig zijn van beschermde flora en fauna in de omgeving van de plangebieden. Het plangebied ligt in kilometerhok 219-488 (een oppervlakte van 1x1 km). Beide plangebieden liggen in atlasblok 27-38 (een oppervlakte van 5x5 km). Het Natuurloket geeft op de website informatie over de flora en fauna in het kilometerhok, waarin het plangebied ligt. Daarbij worden het aantal beschermde soorten en rode lijstsoorten en tevens de volledigheid en het detailniveau van de gegevens vermeld. Beschikbare gegevens kunnen vervolgens worden aangevraagd.

Voor het betreffende kilometerhok zijn van de relevante soortgroepen alleen de vaatplanten goed onderzocht. Er zijn twee beschermde soorten gevonden. De overige soortgroepen zijn slecht of niet onderzocht. Deze gegevens zijn dan ook niet bruikbaar. Omdat het plangebied in eerste instantie niet geschikt leek voor schaarse of beschermde plantensoorten, zijn er geen gegevens van het Natuurloket aangevraagd.

Er vond op 29 juni 2010 een veldbezoek plaats van 20.15 tot 23.15 uur. Het weer was droog en zonnig, met een zwakke wind (kracht 1) en een temperatuur van ongeveer 22 °C. Tijdens het bezoek is een beeld gevormd van het terrein en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Alle stallen zijn van binnen onderzocht. Tijdens het veldbezoek is gezocht naar voorkomende soorten flora en fauna of sporen daarvan. Aanwezige plantengroei en diersoorten zijn genoteerd.

Figuur 3. Te slopen stallen

5 Resultaten

5.1 Vaatplanten

Vaatplanten zijn volgens het Natuurloket **goed** onderzocht in kilometerhok 219-488. Er zijn twee beschermde soorten in het kilometerhok gevonden, één van tabel 1 en één van tabel 2 of 3. Het aantal Rode lijstsoorten is ook twee: mogelijk zijn dit dezelfde soorten.

Tabel 2. Tijdens het veldbezoek waargenomen plantensoorten

soort	Latijnse naam	locatie
veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	heg rondom erf
grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>	heg rondom erf
gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	heggen en boomsingel
laurierkers	<i>Prunus laurocerasus</i>	heg rondom erf
ruwe berk	<i>Betula pendula</i>	boomsingel langs erf
Engels raaigras	<i>Lolium perenne</i>	weiland

Tijdens het veldbezoek kon een goed beeld worden gevormd van de vegetatie. De gevonden soorten worden vermeld in tabel 2. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde of schaarse, kwetsbare soorten gevonden. Die zijn ook niet te verwachten in het plangebied. Er groeien algemene boom- en struiksoorten: de heggen en boomsingel rondom het plangebied bestaan grotendeels uit laurierkers, gewone vlier, ruwe berk en enkele soorten coniferen. Daar groeien ook grote brandnetel en veldzuring. Het grootste deel van het terrein is bestraat, het zuidelijk deel is weiland. Alleen de algemene grassoort Engels raaigras is daar waargenomen.

Omdat er geen beschermde vaatplanten aanwezig zijn, vormt deze soortgroep geen belemmering voor de bouwplannen.

5.2 Zoogdieren

Zoogdieren zijn volgens het Natuurloket **slecht** onderzocht in kilometerhok 219-488. Er zijn vier beschermde soorten van tabel 1 en één van tabel 2 of 3 gevonden. Deze laatste staat niet op bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Niet-vliegende zoogdieren

In het plangebied kunnen de volgens tabel 1 beschermde egel (*Erinaceus europaeus*), gewone of tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex araneus* of *coronatus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), veldmuis (*Microtus arvalis*) en bosmuis (*Apodemus sylvaticus*) voorkomen. Deze soorten of sporen hiervan zijn niet aangetroffen en bij een quickscan moeilijk te vinden, maar in een biotoop als dit zijn deze soorten vaak aanwezig. De veldmuis leeft meestal in of nabij weilanden of akkers en zal in het zuidelijk deel van het plangebied voorkomen. De andere vijf soorten leven meer tussen hogere vegetatie en kunnen langs de randen van het plangebied voorkomen. Daar kunnen ook de wezel (*Mustela nivalis*) en bunzing (*Mustela putorius*)

voorkomen, die beide ook in schuren of stallen kunnen verblijven, vooral 's winters. In de gebouwen zijn echter geen sporen van zoogdieren aangetroffen.

Voor huisspitsmuis, veldmuis en bosmuis gelden de verboden in artikel 9 tot en met 11 van de Flora- en faunawet niet in en rond gebouwen of op erven. Voor alle bovengenoemde soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Eventuele versterking van (verblijfplaatsen van) deze soorten mag dus plaatsvinden.

Gebouwen vormen een mogelijke verblijfplaats van de steenmarter (tabel 2). Er zijn van deze soort echter geen sporen (b.v. uitwerpselen) gevonden. Omdat alle stallen goed onderzocht konden worden, wordt het voorkomen van de steenmarter in de te slopen gebouwen uitgesloten.

Vleermuizen

De Atlas van Nederlandse Vleermuizen vermeldt in het omliggende atlasblok 27-38 (5x5 km) het voorkomen van zes soorten: franjestaart (*Myotis nattereri*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). Het gaat hier veelal om waarnemingen van jagende of passerende exemplaren met behulp van een batdetector. Van de watervleermuis en rosse vleermuis zijn zomerkolonies aangetroffen. Van de franjestaart, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis zijn ook in winterverblijven in het atlasblok gevonden.

Tijdens het veldbezoek zijn vanaf drie kwartier na zonsondergang drie gewone dwergvleermuizen waargenomen (tabel 3). Het eerste exemplaar kwam vanuit het noorden, mogelijk uit het woonhuis, van de andere twee kon de aanvliegroute niet worden vastgesteld. De drie vleermuizen jaagden geruime tijd boven de meest westelijke varkensstal. De gewone dwergvleermuis kan verblijven in het woonhuis, dat niet wordt gesloopt, maar mogelijk verblijft de soort in andere gebouwen in de omgeving.

Het is zeer onwaarschijnlijk dat de gewone dwergvleermuis in de te slopen schuren zijn verblijfplaats heeft, omdat daar de combinatie van geschikte wegkruipmogelijkheden en een stabiele omgeving zonder tocht ontbreekt. Er is geen spouwmuur, ook het dak van golfplaat is ongeschikt. Ook zijn er geen sporen, zoals uitwerpselen in en rond deze gebouwen gevonden. De gewone grootoorvleermuis zou wel in de te slopen schuren zijn verblijfplaats kunnen hebben, omdat deze soort vaak vrijhangend, bij voorbeeld aan nokbalken, wordt aangetroffen. Omdat er geen enkel spoor van deze soort aanwezig was (b.v. uitwerpselen of afgebeten vliedervleugels), kan aangenomen worden dat in het plangebied geen vaste verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis aanwezig is.

Tabel 3. Tijdens het veldbezoek waargenomen vleermuizen

soort	Latijnse naam	aantal, gedrag	locatie
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	3 jagend	langs de schuren

5.3 Vogels

Broedvogels zijn volgens het Natuurloket niet onderzocht in de kilometerhokken 219-488. Watervogels (bijvoorbeeld steltlopers, eenden, ganzen en zwanen) zijn ook niet onderzocht.

Tabel 4. Tijdens het veldbezoek waargenomen vogels

Soort	Latijnse naam	gedrag	locatie
merel	<i>Turdus merula</i>	broedvogel	heggen en struikgewas
groenling	<i>Carduelis chloris</i>	broedvogel	bomen
houtduif	<i>Columba palumbus</i>	broedvogel	bomen en coniferen
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	broedvogel	coniferen
ekster	<i>Pica pica</i>	broedvogel	nest in boomsingel
huismus	<i>Passer domesticus</i>	broedvogel	schuren en woonhuis

In het plangebied zijn enkele algemene vogelsoorten aangetroffen (tabel 4). De houtduif en Turkse tortel broeden in de coniferen langs de randen van het plangebied. De huismus, een gevoelige Rode lijstsoort, kan in de te slopen gebouwen broeden, maar broedt ook in de woonhuizen in het plangebied en het westelijk gelegen perceel. De ekster heeft een nest in de boomsingel ten westen van het plangebied, vlak langs de meest westelijke stal. Een nest van de ekster is niet jaarrond beschermd, omdat deze vogelsoort flexibel genoeg is om een nieuw nest te bouwen. Een eenmaal gebouwd nest wordt echter vaak jaar in jaar uit gebruikt door het eksterpaar, terwijl ook andere vogelsoorten (b.v. ringmus *Passer montanus*) van het nest gebruik kunnen maken. Het verdient dan ook aanbeveling de singel met het eksternest te laten staan.

Er is in en om de gebouwen naar braakballen van uilen gezocht, maar deze zijn niet gevonden.

Bij de uitvoering van de plannen kunnen broedvogels en hun nesten verstoord worden. De schuren herbergen de huismus en in de beplanting, die dichtbij de te slopen stallen staat, broeden andere vogelsoorten. Volgens de Flora- en faunawet is verstoring van broedende vogels en hun nesten niet toegestaan. Ontheffing is niet mogelijk bij afwezigheid van groot maatschappelijk belang. Daarom mogen de werkzaamheden niet in het broedseizoen (maart tot en met juli) starten. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen aanvangen, kunnen ze in het broedseizoen doorgaan, mits de verstoringzone niet wordt uitgebreid.

Na de sloop wordt een groot deel van het terrein herbeplant, waardoor nieuwe broedgelegenheid voor vogels ontstaat.

Het plangebied vervult in de winter voor vogels de functie van rust- en foerageergebied. Deze foerageermogelijkheid is ter plaatse niet zo belangrijk: er worden alleen algemene soorten verwacht. Bovendien is rust- en foerageergebied in de directe omgeving in ruime mate aanwezig. Voor watervogels als ganzen en zwanen is het gebied te besloten.

5.4 Amfibieën en reptielen

Amfibieën en reptielen zijn volgens het Natuurloket niet onderzocht in kilometerhok 219-488.

Er is in beide plangebieden geen oppervlaktewater aanwezig, waarin amfibieën zich kunnen voortplanten. De te slopen gebouwen en aangrenzende vegetatie kan de functie hebben van overwinteringsverblijf voor gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en bruine kikker (*Rana temporaria*). Van deze soorten wordt alleen de kleine watersalamander door de website van RAVON in het omliggende atlasblok 27-38 vermeld,

maar de beide andere soorten komen er ongetwijfeld ook voor. Alle genoemde soorten staan in de AMvB-tabel 1, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. De RAVON-site vermeldt in het atlasblok ook de kamsalamander (*Triturus cristatus*) en heikikker (*Rana arvalis*), maar deze twee soorten stellen hogere eisen aan hun biotoop en zullen niet in de directe omgeving van het plangebied voorkomen. De kamsalamander en heikikker komen in en rond poelen en sloten voor, bijvoorbeeld in het Boetelerveld, dat ruim een kilometer ten zuiden van het plangebied ligt.

De RAVON-site vermeldt in atlasblok 27-38 de volgende reptielensoorten: zandhagedis (*Lacerta agilis*), levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en ringslang (*Natrix natrix*). De eerste twee reptielensoorten komen in het plangebied en directe omgeving niet voor, omdat de daarvoor geschikte biotopen, zoals heide, heischraal grasland en open bos, ontbreken. Het Boetelerveld vormt een leefgebied voor beide soorten.

De ringslang komt ook in omringende atlasblokken voor en is de afgelopen jaren diverse malen waargenomen langs de Sallandse Heuvelrug en in de omgeving daarvan. Het Boetelerveld en Landgoed Schoonheeten staan bekend als leefgebied van de ringslang. De soort heeft een vrij grote actieradius en zou het plangebied kunnen bereiken via boomsingels en watervoerende sloten met oevervegetatie, die in het landschap aanwezig zijn. Ringslangen worden ook dikwijls op spoortaluds aangetroffen. De spoorlijn die op ruim 100 meter ten zuiden van het plangebied ligt, is geschikt als jachtgebied, rustgebied en trekroute voor de ringslang, doordat er sloten en boomsingels langs lopen. Een ringslangvrouwtje kan vanuit een geschikte jachtbiotoop tot meer dan een kilometer trekken naar een geschikte broedplaats voor haar eieren. De composthoop, vroeger een mesthoop, ten zuidoosten van de stallen zou als broeihoop kunnen dienen, waarin ringslangen hun eieren leggen en door de warmte laten uitbroeden. Ook zou de soort hier kunnen overwinteren. Doordat de composthoop door het jaar heen regelmatig wordt gebruikt en verstoord, is de kans echter zeer klein dat hij door ringslangen wordt gebruikt. De compost, vroeger de mest, wordt immers in het voorjaar en de zomer uitgereden. Door de nabijheid van een drukke verkeersweg is de kans dat de ringslang in het plangebied voorkomt, verwaarloosbaar.

5.5 Vissen

Vissen zijn volgens het Natuurloket niet onderzocht in de kilometerhok 219-488. Er is in het plangebied geen oppervlaktewater voor vissen aanwezig.

5.6 Dagvlinders

Dagvlinders zijn volgens het Natuurloket slecht onderzocht in kilometerhok 219-488. Er zijn geen beschermde soorten of Rode lijstsoorten gevonden.

De plangebieden vormen geen biotopen die van belang kunnen zijn voor beschermde of bedreigde soorten dagvlinders. Doordat de omgeving van het plangebied in agrarisch gebruik is, zijn hier alleen algemene, minder kritische vlindersoorten te verwachten, zoals klein koolwitje (*Pieris rapae*) en dagpauwoog (*Inachis io*). De laatste soort kan ook in de schuren overwinteren. Door de afwezigheid van beschermde soorten vormen dagvlinders geen belemmering voor de plannen.

5.7 Libellen

Libellen zijn volgens het Natuurloket niet onderzocht in kilometerhok 219-488. Er zijn geen beschermde soorten of Rode lijstsoorten gevonden.

Er is in beide plangebieden geen oppervlaktewater aanwezig, waarin libellen zich kunnen voortplanten. Langs de struiken en de boomsingel langs het plangebied kan bij voorbeeld de paardenbijter (*Aeshna mixta*) jagen. Deze functie gaat niet verloren.

5.8 Overige ongewervelden

Overige ongewervelden zijn volgens het Natuurloket niet onderzocht in kilometerhok 219-488.

Er zijn geen beschermde soorten te verwachten. De beschermde kevers en mieren leven in andere biotopen, waaronder groot open water en (oud) bos.

5.9 Habitat- en Vogelrichtlijngebieden

Het plangebied is geen onderdeel van of grenst niet aan beschermde natuurgebieden, die vallen onder de Natuurbeschermingwet 1998. Natura 2000-gebieden (in het kader van de Habitat- en Vogelrichtlijn), Beschermde Natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten liggen op grote afstand. Het Boetelerveld, gelegen op 1,3 km ten zuiden van het plangebied en beschermd volgens de Habitatrichtlijn, is het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied. Op die afstand zijn van dit kleine project geen externe effecten merkbaar.

5.10 Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied is ook geen onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur (EHS). Het Boetelerveld, gelegen op 1,3 km ten zuiden van het plangebied, vormt het dichtstbijzijnde onderdeel van de EHS. Op die afstand zijn van dit kleine project geen externe effecten merkbaar.

De invulling van de plannen zorgt bovendien voor meer kansen voor diverse planten- en diersoorten in het plangebied. De aanwezigheid van varkensstallen en de bestrating in het plangebied maken het op dit moment vrij soortenarm.

6 Conclusies

6.1 Niet-beschermden soorten

In de soortgroepen vaatplanten, reptielen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden zijn er geen beschermde soorten in het plangebied aanwezig.

6.2 Beschermde soorten

Beperkingen sloop en bouw

Alle vogelsoorten zijn beschermd. Broedende vogels mogen niet verstoord worden. Er zijn soorten in en rond het plangebied aangetroffen, die in bomen, struikgewas of gebouwen broeden. Daarom mogen de werkzaamheden niet in het broedseizoen (maart tot en met juli) starten. Als ze voor het broedseizoen aanvangen, kunnen ze in het broedseizoen doorgaan, mits de verstoringszone niet wordt uitgebreid.

Vrijstellingen

Voor enkele algemene beschermde zoogdier- en amfibieënsoorten geldt een vrijstelling.

Figuur 4. Zicht op de spoorlijn ten zuiden van het plangebied.

7 Bronnen

www.minlnv.nl voor informatie van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over speciale beschermingszones en beschermde soorten;

www.natuurloket.nl voor informatie van het Natuurloket over in de omgeving voorkomende flora en fauna;

www.ravon.nl voor (verspreidings)informatie over amfibieën, reptielen en vissen.

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx> voor informatie over beschermde gebieden;

Bijlsma, R.G., F. Hustings en C.J. Camphuysen, C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij, Haarlem en KNNV Uitgeverij, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON, redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

8 Bijlagen

8.1 Gegevens Natuurloket.

Het plangebied wordt aangegeven door de blauwe pijl.

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1	1			2	goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddenstoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	4	1				slecht	26-50%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						slecht		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

